

VWS OMGEVINGSANALYSE COVID-19

Analyseperiode 12:00 uur d.d. 7 december – 12:00 uur d.d. 8 december

 Team M&A, Directie Communicatie Vragen? Mail naar 5.1.2a@minvws.nl

Wie is getroffen? (1 ^e ring)	Wie is betrokken? (2 ^e ring)	Wie voelt zich betrokken? (3 ^e ring)
<ul style="list-style-type: none"> Nederlanders overleden aan COVID-19 Mensen die vanwege een aandoening geen mondkapje kunnen dragen 	<ul style="list-style-type: none"> Familie, vrienden, omwonenden van getroffen Nederlanders Belangrijke schakels in de vaccinatiestrategie Epidemiologen, virologen en OMT-leden 	<ul style="list-style-type: none"> Algemeen publiek Politici (Top)sporters

Samenvatting

- De media lijken precies te weten wat er vanavond tijdens de persconferentie *niet* aangekondigd gaat worden. Volgens de burgemeesters van het Veiligheidsberaad gaat het Kabinet geen versoepelingen aankondigen en volgens de vaker opgevoerde 'Haagse bronnen' gaan scholen tijdens de kerstvakantie 'gewoon' twee weken dicht.
- Volgens media zitten versoepelingen er niet in, omdat aan de belangrijkste voorwaarde (het aantal besmettingen terug naar circa 3.600 per dag) 'bij lange na niet is voldaan', zoals bijvoorbeeld NRC het schetst. LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers voorspelt dat de stijging in besmettingscijfers zich zal vertalen naar een stijging van het aantal ziekenhuisopnames de komende weken. Reden voor epidemiologen en virologen om zich te mengen in de discussie over de 'enige versoepeling die nog op tafel ligt': het maximum aantal gasten met Kerst en Oud & Nieuw. Epidemiologen en virologen vinden versoepelingen niet logisch. Radboudumc-epidemioloog Alma Tostmann pleit zelfs voor strengere maatregelen.
- Veel aandacht in Nederlandse media voor de situatie in het buitenland, zowel voor de maatregelen tijdens de feestdagen als de voortgang van de vaccinatiestrategie. De Telegraaf vergelijkt het buitenland met de vaccinatievoortgang in Nederland en stelt dat ons land 'achterop raakt' bij omliggende landen. Volgens hoogleraar Logistiek aan de universiteiten van Tilburg en Eindhoven Jan Fransoo moet Nederland een voorbeeld nemen aan Duitsland. "Daar hebben ze grote vaccinatiecentra ingericht, waar ze al vanaf het begin mensen gaan inenten en van waaruit ze de vaccins snel kunnen vervoeren naar zorg- en verpleeginstellingen."
- In het Verenigd Koninkrijk is vandaag de landelijke vaccinatiecampagne 'V-Day' gestart; De 90-jarige Margaret Keenan is wereldwijd de eerste die het Pfizer/BioNTech-vaccin toegediend heeft gekregen. Allereerst zijn bewoners en medewerkers van verpleeghuizen aan de beurt, gevolgd door 80-plussers en ander zorgpersoneel.
- Uit een peiling onder 3.300 NU'91-leden blijkt dat 36% van de zorgprofessionals zich wil laten vaccineren zodra dat mogelijk is, 33% geeft aan zich niet te willen laten vaccineren en bijna evenveel mensen weet het nog niet. De reden van die laatste groep: de vele onduidelijkheden rondom het vaccin. Volgens NU'91 verschilt de bereidheid in zorgsectoren onderling: 44% van de ziekenhuismedewerkers ziet een vaccin zitten, tegenover 25% verpleeghuis-medewerkers en 31% thuiszorg-medewerkers. Van de huisartsen is 90% bereid zich te laten vaccineren, blijkt uit een enquête van HuisartsVandaag onder 1.200 huisartsen. Ook hier wil een deel (15%) eerst meer informatie over de veiligheid en de bijwerkingen. NU'91-Voorzitter Stella Salden zegt: "Luisteren naar de beroepsgroep is hierbij van groot belang. Er zijn nog heel veel vragen, waardoor er op dit moment onvoldoende vertrouwen is in het vaccin."
- Belangenorganisatie Ieder(in) wil met spoed duidelijkheid van het ministerie van VWS over de uitzonderingsregel op de mondkapjesplicht. Het meldpunt van de belangenorganisatie wordt naar eigen zeggen namelijk 'platgebeld' door mensen die om medische redenen geen mondkapje kunnen dragen. Er zijn veel vragen en zo'n 140 mensen hebben gemeld dat ze werden geweigerd bij winkels of andere publieke binnenplaatsen. Directeur Ilya Soffer: "Soms laten ze zelfs hun medicatie zien of een verklaring van een arts of ziekenhuis. Een patiënt met een neurologische aandoening werd zelfs bij de balie van het ziekenhuis geweigerd, waardoor die niet naar de afspraak met de specialist kon."

Karakterisering

-

SISOS (Slachtoffers – Identiteiten – Schade – Oorzaken – Scenario's)
Slachtoffers

- Het aantal nieuw vastgestelde coronagevallen is voor de zesde dag op rij gestegen, tussen zondag- en maandagochtend zijn 7.134 positieve tests geregistreerd bij het RIVM.

Oorzaken

- RIVM weet niet wat de oorzaak is van de toename van het aantal coronagevallen de afgelopen zes dagen. "Of het testen van asymptomaten daar een rol in speelt, zijn we wel naar aan het kijken", laat het instituut weten.
- Onderzoeker, complexiteitsdeskundige en Red Team-lid Bert Slagter over de toename: "Er kan sprake zijn van toeval, van weersomstandigheden, van gedrag van mensen; of van een administratieve oorzaak: het aantal gemelde besmettingen kan over meerdere dagen lopen."

Scenario's

- LNAZ-voorzitter Ernst Kuipers houdt er rekening mee dat de daling van het aantal ziekenhuisopnames de komende tijd wordt omgezet in een lichte stijging. "Als dit gaat in dezelfde volgorde als de besmettingen, dan is dat een situatie die een versoepeling van de maatregelen echt in de weg zit."
- Viroloog Ab Osterhaus zegt: "We moeten echt onze contacten matigen, anders krijgen we waarschijnlijk zelfs een nog grotere verhoging van het aantal infecties."

Informatiebehoefte

Welke informatie vragen leven er bij getroffen?

- De Volkskrant analyseert vanochtend de vraag: 'Is Kerst wel zo'n groot coronarisco?', en maakt een vergelijking met de ontwikkeling van het aantal besmettingen in Canada na Thanksgiving.
- AD stelt dat de volgende vraag onder mensen leeft: 'Moet ik mijn boodschappen bij thuiskomst desinfecteren?'
- Judoka Henk Groll testte een maand geleden positief terwijl hij asymptomatisch was. Hij is nu negatief getest, maar dat heeft drie weken geduurd. Hij vraagt zich nu af hoe hij bij contactsport zeker weet dat hij zijn teamgenoten niet besmet?
- Op de corporate social mediakanalen van VWS was er één uit het oog springende vraag: "wat het voor zin heeft om jezelf te laten testen als je geen klachten hebt?"
- Op de corporate social mediakanalen meerdere berichten over het vaccin en de vraag hoe het kan dat het zo snel ontwikkeld is, terwijl voor kanker/HIV nog steeds geen medicijn/vaccin is?

Hoe wordt het incident omschreven (welke facts en figures worden benoemd)?

- EU-lidstaten hoeven tot 1 januari 2023 geen btw toe te passen op Covid-19-vaccins en testkits. De Europese regels worden tijdelijk aangepast om de vaccins betaalbaar te houden. Ook mogen de EU-landen desgewenst lagere btw-tarieven hanteren voor tests en diensten die daaraan nauw verbonden zijn.
- Het programma Frontberichten keert eenmalig terug op televisie met een special. In de aflevering blikken de Nederlanders in vitale beroepen uit eerdere afleveringen terug op hun strijd tegen het coronavirus.
- Kinderlongartsen van het Emma Kinderziekenhuis, het Erasmus MC-Sophia en Maastricht UMC gaan onderzoeken wat een besmetting op lange termijn met kinderen doet. Ze merken dat ze vragen van ouders over de gevolgen van covid-19 voor hun kind niet goed kunnen beantwoorden, zegt onderzoeker en kinderlongarts Caroline Brackel. "We maken ons op basis van wat we zien in de praktijk niet veel zorgen. Voor zover we nu weten kampt slechts een enkele patiënt met langdurige gevolgen."
- Deskundigen van de WHO adviseren knuffelen tijdens de feestdagen af te raden. Michael Ryan, chef van het WHO-Emergencies Programma, zegt dat het nodig is vanwege het schokkende aantal COVID-19-gevallen, vooral in de VS.
- 40.000 Rotterdammers met een laag inkomen krijgen van de gemeente twee herbruikbare mondkapjes.
- De Oostenrijkse bondskanselier Sebastian Kurz heeft een coronatest ondergaan voor de camera om zo de grootschalige testcampagne nog eens extra onder de aandacht te brengen, want deze is tot nu toe niet erg populair.

Vaccinatie buitenland

- Vandaag is in het **Vereinigd Koninkrijk** de landelijke vaccinatiecampagne 'V-Day' gestart en beginnen 70 ziekenhuizen met vaccineren; de 90-jarige Margaret Keenan was de eerste Brit die het Pfizer/BioNTech-vaccin toegediend kreeg in het universitair ziekenhuis van Coventry. Dit was live op TV te volgen en Keenan zei dat ze zich 'bevoorrecht' voelde om als eerste gevaccineerd te worden. Allereerst zijn bewoners en medewerkers van verpleeghuizen aan de beurt, gevolgd door 80-plussers en ander zorgpersoneel. Het land heeft 40 miljoen doses van het vaccin besteld waardoor het genoeg is 20 van de 66 miljoen Britten te vaccineren, aangezien iedereen het vaccin twee keer toegediend moet krijgen.
- Het **Vereinigd Koninkrijk** krijgt dit jaar geen 30 miljoen doses van het door de universiteit van Oxford en farmaceut AstraZeneca ontwikkelde vaccin geleverd, maar slechts 4 miljoen. Oorzaak van de vertraging zijn volgens de vaccinatie taskforce problemen bij de productie in Engeland. AstraZeneca zei echter dat ervoor gekozen is om eerst op het Europese vasteland te produceren omdat het bedrijf daar al productiecapaciteit had geboekt.
- Ook nu de **eerste Britten** zijn ingeënt tegen het coronavirus, blijven de coronamaatregelen geleden: "Het virus is nog steeds dodelijk, we moeten ons aan de regels houden terwijl we het vaccin verspreiden", zei Volksgezondheid-minister Matt Hancock tegen de BBC.
- Arts en stafchef van de Duitse bondskanselier Angela Merkel, Helge Braun, denkt dat het land 'in de vroege eerste dagen' van het nieuwe jaar begint met vaccineren. Braun zegt dat hij klaarstaat om zelf mee te helpen. Als **Duitsland** een coronavaccin heeft, worden de eerste drie maanden van volgend jaar 10 miljoen inwoners ingeënt. De eersten die aan de beurt komen zijn kwetsbare ouderen, personeel in verpleeghuizen, medisch personeel op de intensieve zorg en personen die coronatests doen. Volgens de Duitse krant Bild staat dat in het vaccinatieplan van de overheid. Mocht dat kloppen, dan hebben de Duitsers in ieder geval 20 miljoen doses nodig, omdat iedereen twee prikken nodig heeft.
- **Hongarije** overweegt het Russische coronavaccin Spoetnik V in klinische proeven te laten testen op 3.000 tot 5.000 inwoners. De regering in Boedapest staat ook open voor het idee om het vaccin in Hongarije te produceren. De regering stelt dat de protocollen van Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) worden toegepast.
- **Zwitserland** verwacht de eerste doses van het vaccin pas eind januari en grotere hoeveelheden in de maanden erna. Zwitserse vaccinexpert Claire-Anne Siegrist zegt dat voorzorg boven snelheid gaat. Ze heeft begrip voor de haast in zwaar getroffen landen, maar voor haar eigen land is een meer behoedzame benadering gerechtvaardigd. Swissmedic, de autoriteit die over nieuwe medische middelen gaat, heeft meer gegevens over nieuwe vaccins nodig dan andere landen,

aldus Siegrist. Die organisatie zal dan ook vasthouden aan de regel om een paar maanden extra te wachten, "omdat verrassingen, hoe zeldzaam ook, ook na twee maanden aan de oppervlakte kunnen komen". Vier of vijf maanden afwachten is dan een extra voorzorgsmaatregel, voegt ze eraan toe. Dat biedt gelijk de gelegenheid te leren van de praktijk in andere landen. Voorzichtigheid en openheid kunnen volgens haar ook helpen om vaccinsceptici over de streep te trekken. Uit peilingen blijkt dat 30 tot 50 procent van de Zwitsers nog twijfelt over een inenting.

- Geneesmiddelenfabrikant Pfizer kan de **Amerikaanse** regering tot midden 2021 niet meer dan 100 miljoen vaccins leveren, zo schrijft The Washington Post. De Trump-regering had het voornemen 200 miljoen vaccins te kopen, maar die kunnen niet allemaal geleverd worden omdat bestellingen uit andere landen, waaronder Nederland, de productiecapaciteit hebben opgebruikt. Volgens Pfizer heeft de regering een aanbod voor de levering van de vaccins afgelopen zomer nog afgeslagen. Volgens nieuwzender Fox wil president Trump dinsdag een presidentieel decreet tekenen waarin hij prioriteit geeft aan het eerst vaccineren van Amerikanen boven andere landen.
- 's Werelds grootste moslimland, **Indonesië**, verwacht dat de hoogste islamitische instantie van het land een experimenteel Chinees coronavaccin snel van een halal-certificering zal voorzien. Mocht het Sinovac Biotech-middel worden goedgekeurd, is dat 'religieuze keurmerk' een belangrijke stap in het Indonesische vaccinatieprogramma.
- De **Chinese** farmaceut Sinovac bouwt een nieuwe fabriek die de jaarlijkse vaccinproductie moet verdubbelen tot 600 miljoen doses.

Maatregelen Kerst buitenland

- In het **Vereinigd Koninkrijk** mogen de Britten tussen 23 en 27 december met maximaal drie huishoudens een 'kerstbubbel' vormen, zonder maximumaantal. Minister President Boris Johnson adviseert zijn landgenoten "A Merry Little Christmas" te houden, met zo min mogelijk aanwezigen. Volgens AD-correspondent Geert Langendorff in Groot-Brittannië versoepelt Johnson de regels tijdelijk 'uit angst'. Niemand zou zich anders aan de regels gaan houden.
- In **Portugal** laat Premier Antonio Costa weten dat het binnenlands reisverbod tussen 23 en 26 december niet geldt. Tijdens de jaarwisseling moeten de Portugezen wel zoveel mogelijk thuisblijven. Rond middernacht mogen groepjes van maximaal zes personen buiten zijn tot uiterlijk 02:00 uur.
- In **Griekenland** zullen verreweg de meest coronamaatregelen tot 7 januari gehandhaafd blijven. Later in de week zal worden besloten of er enige versoepelingen komen met Kerst en Nieuwjaar; tijdens de feestdagen is het nu mogelijk een andere familie te ontvangen of in totaal negen personen.
- De **Duitse** bondskanselier Angela Merkel denkt na over strengere maatregelen, aangezien de huidige beperkingen niet voldoende zijn om het land de winter door te krijgen, zo citeren partijgenoten haar na een vergadering in Berlijn: "Er wordt te veel gesproken over glühwein op kerstmarkten en te weinig over verplegers en verzorgers die nu onder grote druk moeten werken", zou Merkel hebben gezegd. In een conceptvoorstel voor mogelijke maatregelen zou staan dat mensen worden aangemoedigd om voor Kerst enkele dagen vrijwillig in zelfisolatie te gaan.
- De zware coronamaatregelen in **Hongarije**, inclusief avondklok vanaf 19.00 uur, blijven tot zeker 11 januari van kracht.
- In **Italië** is deze week besloten het reisverkeer tussen regio's van 21 december tot 6 januari feitelijk stil te leggen. Op 25 en 26 december en op 1 januari mogen Italianen hun woonplaats niet verlaten. Ook overweegt de regering een verplichte quarantaineperiode van 10 dagen voor mensen die uit het buitenland (skigebieden) komen.
- In **Spanje** wordt er nog onderhandeld over de invulling van de feestdagen met de regionale autoriteiten. Wel is er door premier Pedro Sanchez al gewaarschuwd dat hij hoe dan ook kiest voor een 'veilige kerst' wat betekent dat er weinig geknuffeld gaat worden. Naar verluidt mogen per huishouden maximaal zes personen op bezoek komen en de avondklok zal met kerst en nieuwjaar met twee uur worden opgeschoven naar 01.00 uur. Ook mag er niet gezongen worden en er wordt nog nagedacht over vragen als "mag je bejaarde verwanten uit een verpleeghuis halen om samen de kerstdagen te vieren?".
- In **Frankrijk** gelden vanaf 15 december nieuwe regels en mag er weer vrij door het land worden gereisd. De lockdown is vervangen door een avondklok tussen 21.00 en 06.00 uur m.u.v. kerstavond en oudejaarsnacht. Aangeraden wordt met kerst niet meer dan zes volwassenen (plus kinderen) thuis te ontvangen en restaurants blijven gesloten tot ten minste 20 januari.
- In **België** mag per huishouden maximaal één gast aanschrijven en alleenwonenden mogen nog twee knuffelcontacten ontvangen. De avondklok blijft, ook tijdens kerst en nieuwjaar, en voor de feestdagen komt er een algemeen vuurwerkverbod.

Wat zien, ruiken, voelen, horen, proeven mensen (zintuigelijke waarnemingen)?

- Het meldpunt van belangenorganisatie Ieder(in) wordt naar eigen zeggen 'platgebeld' door mensen die om medische redenen geen mondkapje kunnen dragen. Veel mensen hebben vragen en zo'n 140 mensen hebben gemeld dat ze werden geweigerd bij winkels of andere publieke binnenplaatsen. "Het zijn soms echt schrijnende verhalen", zegt woordvoerder Renée Tuijnman. Directeur Ilya Soffer geeft een voorbeeld: "Soms laten ze zelfs hun medicatie zien of een verklaring van een arts of ziekenhuis. Een patiënt met een neurologische aandoening werd zelfs bij de balie van het ziekenhuis geweigerd, waardoor die niet naar de afspraak met de specialist kon." Mensen bellen het meldpunt soms huilend op. Tuijnman zegt dat veel bellers de regels onduidelijk vinden: "Veel mensen willen weten hoe ze kunnen bewijzen dat ze in aanmerking komen voor de uitzonderingsregeling." Veel mensen worden ook met het kaartje dat op de website van de Rijksoverheid staat geweigerd. "In winkels wordt bijvoorbeeld naar een aanvullende medische verklaring gevraagd. Maar die willen huisartsen vaak niet verstrekken." Ieder(in) wil met spoed duidelijkheid van het ministerie van VWS. "Als het kaartje niet wordt geaccepteerd en huisartsen die briefjes niet verstrekken, wat moeten

mensen dan?", vraagt Tuijnman zich af. "Want op deze manier worden mensen uitgesloten van het maatschappelijk verkeer. Als dit je twee keer is gebeurd, ga je die derde keer echt de deur niet meer uit."

Waarneembaar gedrag (schadebeperking)

Wat doen of laten getroffenen en betrokkenen?

- Uit een peiling onder 3.300 NU'91-leden blijkt dat 36% van de zorgprofessionals zich wil laten vaccineren zodra dat mogelijk is, 33% geeft aan zich niet te willen laten vaccineren en bijna evenveel mensen weet het nog niet i.v.m. 'onduidelijkheden over het vaccin'. Voorzitter Stella Salden: "Zorgprofessionals hebben behoefte aan neutrale en goede informatie, zodat zij zelf weloverwogen een besluit kunnen nemen." Volgens de beroepsorganisaties zijn er in zorgsectoren onderling behoorlijke verschillen te zien: 44% van de ziekenhuismedewerkers zegt een vaccin te zien zitten, terwijl dat voor medewerkers in de verpleeghuizen (25%) en de thuiszorg (31%) flink lager is.
- Van de huisartsen echter zou dik 90% zich willen laten vaccineren, meldt Medisch Contact op basis van een enquête onder 1200 huisartsen. Toch maken er ook nogal wat dokters een voorbehoud: driekwart van de huisartsen laat zich prikken zodra dat kan en 15% doet dat pas als er meer bekend is over veiligheid en bijwerkingen. Meer dan 80% van de huisartsen die een injectie gaan nemen noemt hun voorbeeldfunctie als motivatie, maar ook het verhoogde besmettingsrisico. De 5% die geen prik wil, zegt een natuurlijk afweer te willen opbouwen en niet in een risicogroep te vallen, ook zijn hier twijfels aan de effectiviteit.
- AD schrijft dat het aantal thuiswerkers begin december bijna weer op het niveau van eind september ligt. "Mensen blijven duidelijk minder vaak thuis dan in het voorjaar, toen de samenleving bijkans platlag."

Betekenisgeving

Welke oproepen worden gedaan?

- Inwoners rondom de XL-testlocatie bij Schiphol worden opgeroepen om zich ook bij milde klachten te laten testen. "Er is voldoende capaciteit en de doorlooptijd tot de uitslag is sterk afgenomen", zegt woordvoerder Harm Groustra.
- FNV roept de burgemeesters van het Veiligheidsberaad in een brief op de winkels tijdens Kerst te sluiten. "Op die manier krijgen we het virus sneller achter ons." Winkelmedewerkers zien met name op tegen de verwachte drukte op Tweede Kerstdag, die tegenwoordig wordt aangegrepen als nog een uitverkoopfeest, namelijk 'Boxing Day'.
- De gemeente Amsterdam roept jongeren op na te denken over hoe ze de jaarwisseling kunnen vieren. Ze kunnen hun ideeën op Instagram delen onder de hashtag #oudennieuwchallenge. Voor de beste initiatieven is er een budget van 1.500 euro om ze uit te voeren, meldt de gemeente. Alle ideeën zijn welkom, mits ze voldoen aan de geldende coronaregels en het landelijk vuurwerkverbod en niet oproepen tot een evenement.
- De evenementenbranche deed maandagmiddag met het lied The show must go on van Queen een oproep aan het kabinet om testevenementen in januari hoe dan ook door te laten gaan. Het kabinet wil dit pas doen wanneer het risiconiveau gedaald is naar 'waakzaam'. "Met de ontwikkelingen op het gebied van sneltesten is de koudwatervrees van het kabinet onbegrijpelijk", zegt Jolanda Jansen, woordvoerder van de Alliantie van Evenementenbouwers.

Welke emoties, waardeoordelen, kwalificaties, kritiek, steun worden gegeven?

- Volkskrant-columnist Aleid Truijens 'weet niet wat ze leest' als ze leest dat 80% van de AZ-spelers die besmet leken te zijn géén klachten had. Als je daarmee rekening houdt, en uitreken hoe het er voor staat in de hele samenleving, is het aantal mogelijke besmettingen 'duizelingwekkend'. AZ deed mee aan een onderzoek van het UMC Utrecht met een sneltest. De uitkomsten zijn veelbelovend en daarom vindt Truijens dat de proef ook gedaan moet worden op scholen.
- Hoogleraar acute interne geneeskunde en internist Frank Bosch (Rijnstate Ziekenhuis en Radboudumc) ziet dat het 'gesleep met patiënten' tijdens de coronapandemie tot een grote verspilling van de tijd van artsen en verpleegkundigen leidt. De verplaatsingen confronteren ons, volgens Bosch, met de 'grote gemiste kans' die de Eerste Kamer afwees; het elektronisch patiëntendossier. Naar eigen inschatting kost de administratieve inspanning minstens een uur per patiënt.
- Gedragsexpert Roel Hermans reageert op de enquête van het Voedingscentrum: "Verhalen over die coronakilo's zijn zeker geen broodje aap." Er zijn ook mensen wel aangekomen, maar het grootste gedeelte zegt stabiel te zijn gebleven. "We horen ook vaak dat mensen in deze tijd meer tijd in de keuken doorbrengen en meer gezonde recepten maken."
- Op de corporate social mediakanalen van VWS zijn bijna alle berichten onderlinge discussies over wel/niet dragen van mondkapjes, vaccineren en de maatregelen. Een opvallende opmerking die een aantal keer voorbijkwam is dat mensen ervaren dat het aantal besmettingen oploopt sinds het invoeren van de mondkapjes en ze zijn dan ook 'bang' dat mondkapjes het virus niet tegengaan, maar je er juist ziek van kan worden door ze te dragen. Ook trok een enkeling de conclusie n.a.v. het bericht dat het vaccin gevaren zou opleveren voor zwangere vrouwen: "als het daarvoor afgeraden wordt, dan weet je toch genoeg?".
- Op de social mediakanalen van minister De Jonge zijn verschillende verklaringen te lezen over het oplopen van de besmettingen: "Te wijten aan de mondkapjes?"; "Onbetrouwbare tests?"; "Nu er getest mag worden zonder klachten, zorgt dat voor meer valse positieven?"; "We testen veel meer, het percentage positieve test daalt, dus eigenlijk is er niets aan de hand"; en enkele oproepen om niet te laten testen, zodat men ook niet meer bang hoeft te worden van de aantallen en de maatregelen kunnen versoepelen.
- Op de social mediakanalen van minister De Jonge komen voorstellen voorbij om de scholen langer dicht te houden, droge horeca te openen en het mogelijk te maken om buiten in grotere groepen te sporten.

Vaccinatie

- Frits Rosendaal, hoofd epidemiologie LUMC, vindt dat het debat rondom de vaccinatiestrategie nog niet afgesloten is. Wanneer blijkt dat het vaccin dat Nederland als eerste geleverd krijgt niet effectief is voor ouderen, is het volgens Rosendaal een idee dat de middengroep (qua leeftijd) als eerste gevaccineerd gaat worden.
- Volgens De Telegraaf 'zwelt de kritiek' op het Nederlandse vaccinatieprogramma steeds meer aan. Naast huisartsen en zorginstellingen, die eerder al vraagtekens zetten bij de haalbaarheid van de plannen, vrezen nu ook logistieke experts dat ons land achterop raakt bij omliggende landen, schrijft de krant.
- Universitair hoofddocent Logistiek Niels Agatz zegt dat het tijd is voor een 'daadkrachtige aanpak', want het lijkt erop dat we onvoldoende voorbereid zijn. "Omdat nog niet alles duidelijk is over het precieze vaccin wordt er weer typisch gepoldeerd door met allerlei partijen in gesprek te gaan. De GGD is bijvoorbeeld nog niet van plan om alvast tenten te gaan neerzetten, omdat dat voorlopig geen zin zou hebben. In deze crisistijd zou je minder voorzichtig moeten zijn. Het kost uiteindelijk minder als je die tenten iets eerder dan nodig was hebt klaargezet, dan als je langer moet wachten met vaccineren. Want dat laatste heeft duidelijk grotere consequenties qua gezondheid en economie. Het is nu tijd voor een daadkrachtige aanpak. Zet die tenten en centra op." Ook zegt hij: "Als mensen in de ene regio minder bereid zijn de prik te halen, dreig je bij huisartsen overschotten van het vaccin te houden. In grote centra kan dat weer gecompenseerd worden door een andere naburige regio waar wel veel mensen zich willen laten inenten."
- Volgens Jan Fransoo, hoogleraar Logistiek aan de universiteiten van Tilburg en Eindhoven, moet Nederland een voorbeeld nemen aan Duitsland. "Daar hebben ze grote vaccinatiecentra ingericht, waar ze al vanaf het begin mensen gaan inenten en van waaruit ze de vaccins snel kunnen vervoeren naar zorg- en verpleeginstellingen." In Nederland wordt los van de zorginstellingen begonnen met het inenten bij huisartsen. Pas daarna op GGD-locaties, terwijl er vanuit VWS nog geen concrete plannen zijn voor exacte GGD-locaties. Fransoo maakt zich zorgen, omdat deze aanpak wel degelijk verschilt van de aanpak bij de griepvaccinatie; dit vaccin is schaars en niet lang houdbaar. Als de vaccins dan over veel huisartsenpraktijken worden verdeeld, loop je het risico dat je op de ene plek overhoudt en op de andere plek tekort komt, denkt hij. Hij begrijpt dat Nederland ervoor kiest om kwetsbaren niet in grote vaccinatiecentra te laten inenten, maar zegt ook veel gezonde en mobiele mensen tussen de 60 en 70 jaar te zien. Die zouden volgens hem gewoon naar grote GGD-centra kunnen gaan.

Vaccinatie buitenland

- Volgens De Telegraaf moet de inenting van Britse Koningin Elizabeth helpen om het vertrouwen in het vaccin 'op te peppen' onder de bevolking. 35% van de Britten zegt een vaccin te weigeren. Net iets meer dan de helft van de bevolking vreest de gevolgen van de bijwerkingen. De Britse regering hoopt, volgens De Telegraaf, dat David Attenborough, maker van natuurdocumentaires, en actrice Judy Dench (Britse Koningin in The Crown) mee zullen werken aan een campagne om ervoor te zorgen dat zoveel mogelijk mensen het vaccin zullen accepteren.
- Volkskrant-columnist Peter de Waard vindt dat vaccins gedistribueerd zouden moeten worden volgens twee economische principes: hoe voorkomen we wereldwijd de meeste slachtoffers en hoe dammen we de pandemie het snelst in? "In India en andere lagere-inkomenslanden zal corona veel rampzaliger uitpakken dan in rijke westerse landen." Nu probeert elk land zo veel mogelijk dosis van het goedgekeurde vaccin in handen te krijgen, zegt De Waard.

Sport

- Volgens De Telegraaf dreigt er 'een opstand' bij topsporters, omdat er steeds meer onvrede ontstaat over een 'onverklaarbare tweedeling'. Topvoetballers en 'olympische troetelkindsjes' mogen vrijwel onbeperkt hun sport bedrijven, terwijl professionele zaaissporters en hockeyers niet eens normaal mogen trainen. Laatstgenoemde groep wil dat het kabinet hen vanavond perspectief biedt, omdat hun competitie al bijna twee maanden stilstaat. Binnen de genoemde sporten is er bereidheid om de topsporters wekelijks te laten testen, net als in het professionele voetbal. Er ontstaan steeds meer 'scheuren in sportbolwerken', schrijft De Telegraaf; sponsors haken af, fans zoeken andere hobby's en spelers onderzoeken of ze in het buitenland hun sport kunnen bedrijven. De lobby van de sportschoolhouders is dus veel sterker dan de lobby van de hockeybond, de basketbalbond, de volleybalbond en de handbalbond, al dan niet vertegenwoordigd door NOC*NSF, concludeert De Telegraaf.
- OMT-lid en arts-microbioloog Andreas Voss vindt het onbegrijpelijk dat '30 huisvrouwen' individueel in een ruimte Zumba kunnen doen, maar niet 30 mensen buiten op een veld kunnen staan: "Nu is niet het goede moment aangezien de getallen niet de goede kant opgaan." Maar dit moet volgens Voss wel op het eerst mogelijke moment aangepast worden. "De regels zoals ze nu geïnterpreteerd worden, ook door sportclubs en anderen, zijn niet terecht".
- De ledenraad amateurvoetbal KNVB is boos, omdat er bij het protest op het Malieveld gebruik is gemaakt van (wedstrijd)shirts van clubs zonder toestemming. De shirts zijn vorig jaar ingezameld voor het 130-jarig bestaan van de KNVB en de clubs hebben dus geen akkoord kunnen geven voor het gebruik van het clubembleem en -tenue voor dit protest. "De shirts worden ingezet voor een politieke activiteit. Dat kan niet", vindt Wim van Hoogstraten, een van de dertig leden van de ledenraad. Hij stelt dat de KNVB voor deze actie ook duizend ballen had kunnen nemen.
- Sportpresentator Kees Jansma vindt dat de amateursport te weinig aandacht heeft gekregen t.o.v. de horeca als je spreekt over sociale aspecten, bewegingsarmoede en contact die er allemaal zijn als je amateursport aanhangt: "Als er nou ergens ruimte is om gezond te sporten, is het buiten op een voetbalveld". Hij pleit ervoor dat de competities in alle leeftijdsgroepen hervat worden en het veld wordt opengesteld voor ouders en kinderen.

Hoe wordt naar de overheid gekeken?

Trends in vertrouwen in de maatregelen

- Alma Tostmann, epidemioloog bij het Radboudumc, maakt zich zorgen over de huidige trend van cijfers en begint haar hart 'een klein beetje' vast te houden. Ze hoopt dat het asymptomatisch testen de verklaring is. "Ik vrees echter met de huidige opnamen in het ziekenhuis het tegendeel." Tostmann vrees het winterseizoen, dat doorgaan al veel problemen bij ziekenhuizen oplevert. "Die stroom begint vaak pas vanaf januari, dus dat seizoen moet nog komen. Dat wil je niet bovenop elkaar hebben, daarom zijn we er ook bang voor", zegt Tostmann. Ze hoopt op strengere maatregelen. "Ik ben bang dat als het zo doorgaat, we met kerst niks kunnen doen."
- Frits Rosendaal, hoofd epidemiologie LUMC, zegt: "Bij stijgende cijfers ga je in elk geval niet versoepelen." Hij stelt dat we geen enkel risico kunnen nemen, want dat is 'onverantwoord'. Rosendaal zou inzetten op de maatregelen die er zijn en die beter handhaven. "Je kunt zo'n virus van alles verwijten, maar niet dat het op eigen houtje naar de winkel gaat. Het zijn echt de mensen die deze keuze maken." De enige verzwaaring die mogelijk is, is een lockdown. Maar zegt hij: "De enige manier om zeker te weten dat je niet besmet raakt, is helemaal niemand zien, en dat kan nu eenmaal niet."
- Onderzoeker, complexiteitsdeskundige en Red Team-lid Bert Slagter stelt dat het beleid van het Kabinet gericht is op een reproductiegetal dat net onder de 1 zit. "... vinden we het als land [...] oké dat dit getal zo dicht onder de 1 zit?"
- Viroloog Ab Osterhaus zegt: "Ik ben ook zeker geen voorstander van versoepelingen. Er is gewoon niet veel positiefs te melden." Osterhaus voorziet strengere maatregelen als noodzaak om de zorgwekkende trend te breken.
- Klinisch epidemioloog Willem Lijfering (LUMC) kwam na onderzoek tot de conclusie dat sterfte in Nederland tijdens de kerstweek juist 1,5% omlaag gaat. Dus stelt hij: "Uiteindelijk zullen we het gewoon moeten afwachten. We hebben nu eenmaal nog geen eerder kerstfeest met dit virus beleefd."
- Hoogleraar modelering infectieziekten Sake de Vlas (Erasmus MC) denkt dat het niet anders kan, dan dat Kerst de pandemie als een 'vliegwieltje' zal aanjagen. "Of dat veel of weinig is, is moeilijk te zeggen. Ik kan hier wel aan gaan rekenen, maar het hangt sterk af van het gedrag van de Nederlanders." Desondanks snapt hij dat Kerst tradities met zich meebrengt en vraagt hij zich af: "... als iemand uit het gezin snotterig of koortsig is, zeggen mensen dan de gasten af of laten ze hun zieke kind thuis?" Vlas vrees voor de opa's en oma's die met Kerst aan tafel zullen zitten; "Alleen daarom al verwacht ik dat Rutte zal zeggen dat we een jaartje moeten overslaan."
- Volkskrant-columnist Aleid Truijens vraagt: "Waarom houdt Nederland zich eigenlijk niet aan de WHO-coronarichtlijnen -veel testen, afstand houden en mondkapjes in de klas, twee weken thuis bij een besmetting in de omgeving? Dat is ons in al die stichtende praatjes tot het volk nog nooit 'gecommuniceerd'."

Maatregelen op scholen

- OMT-lid en kinderarts Károly Illy zegt dat hij een verlenging van de kerstvakantie 'ten zeerste' zou betreuren en dat het een verkeerd signaal zou zijn. Het effect van de herfstvakantie op de R-waarde is volgens Illy 'uitermate beperkt'.
- "Als Read Team zijn wij voorstander van een kerstvakantie met afstandsonderwijs", vertelt data-analist en organisatiewetenschapper Marino van Zelst. "Anders lever je in op het gebied van leerachterstanden." De experts pleiten voor een extra week schoolsluiting vooraf en een achteraf. Van Zelst vindt dat de discussie met 'zulke hoge besmettingscijfers' niet over versoepelingen moet gaan. Door een verlenging van de kerstvakantie "... is de kans kleiner dat mensen die besmet zijn geraakt met oud en nieuw anderen via school besmetten." Ouders zullen hierdoor vaker thuisblijven, hoopt van Zelst, waardoor er automatisch voor minder verplaatsingen en contactmomenten zullen zijn.
- D66-Kamerlid Jan Paternotte pleit ervoor dat mbo's, hbo's en universiteiten vanaf 1 februari weer open moeten voor fysiek onderwijs. Met maatregelen als mondkapjes en spatschermen moet het voor studenten veilig genoeg zijn om hoorcolleges te volgen. "Een zesde van de studenten heeft zelfs behoefte aan professionele psychische hulp. Op deze manier is het niet vol te houden", zegt Paternotte. Op basis van buitenlands onderzoek constateert Paternotte dat "nauwelijks coronabesmettingen zijn te herleiden tot een les in een lokaal of collegezaal."
- N.a.v. Haagse bronnen wordt in de media gemeld dat scholen rond de feestdagen zoals altijd twee weken dichtgaan en niet langer. Drie schooldirecteuren reageren; Rector Loes Corbeij van het Huygens Lyceum in Eindhoven vindt het 'een verstandig besluit'. Zij ziet liever dat scholen hier zelfstandig over besluiten, omdat haar school drie locaties heeft en het virus zich op elke vestiging verschillend ontwikkelde. Directeur Juul Boekolt van de Nijeborg in Leek zag er ook niet de toegevoegde waarde van in. Zo zegt hij: "Wij zitten in een regio met heel weinig besmettingen, een landelijke maatregel zou geen recht doen aan alle regionale verschillen." Directeur Hans Baan van het Metzo College in Doetinchem had juist gehoopt op een digitale lesweek aansluitend aan de kerstvakantie, omdat hun Veiligheidsregio het risiconiveau 'zeer ernstig' heeft: "Een week dichtgaan om de besmettingsgraad omlaag te krijgen, leek ons een goed idee. Dan konden de leerlingen na die week weer volop aan de slag, als een soort frisse start".

Maatregelen sport

- NOC*NSF-voorzitter Anneke van Zanen-Nieberg vindt dat we 'direct' van de groeps grootte van maximaal vier personen af moeten. "Een belachelijke regel", meent Jan Dirk van der Zee, directeur amateurvoetbal van de KNVB. "Natuurlijk zie ik de besmettingscijfers niet dalen, maar dat kan niet aan de sport liggen. Die ligt namelijk stil", zegt Van Zanen-Nieberg.
- KNHB-voorzitter Erik Gerritsen denkt dat de beperkte groeps grootte een weeffout is in de routekaart van het Kabinet. "Het Kabinet heeft de kans die fout er nu uit te halen. Sporten draagt juist bij aan de oplossing in deze crisis."
- Daarbij is sporten ook goed voor de sociale contacten van met name jongeren, meent Joop Alberda, technisch directeur van volleybalbond Nevobo.